

OPONENTSKÝ POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno diplomanta:	Tereza Matějková
Téma práce:	Mediace jako alternativní způsob řešení sporů
Rozsah práce:	62 stran vlastního textu

1. Aktuálnost (novost) tématu

Diplomantkou zvolené téma lze považovat především za (relativně) nové, a to v důsledku zvýšeného zájmu odborné i laické veřejnosti o alternativní způsoby řešení sporů obecně, jakož i problematiku mediace v trestním právu (na níž však předkládaná práce není primárně zaměřena). Zároveň se však zdá, že v rámci alternativních metod řešení sporů zůstává mediace i po více jak deseti letech od přijetí základní právní úpravy v ČR tato metoda stále plně nevyužita a nedoceněna, zejména ve vztahu k rozšířenějšímu (a známějšímu) rozhodčímu řízení. Volbu tématu lze tak z těchto důvodů uvítat.

Výběr tématu hodnotím na základě uvedeného kladně. Zpracování tohoto tématu je schopno osvědčit, zda si diplomantka osvojila teoretické poznatky založené na soudobém stavu vědeckého poznání, výzkumu a vývoje, na zvládnutí jejich aplikace a na rozvinutí schopností k tvůrčí činnosti.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Náročnost na zpracování vyplývá především z toho, že se jedná o téma relativně nové (srov. výše). Nelze totiž využít srovnatelnou paletu zdrojů, které by měla diplomantka k dispozici v případě zpracování některého z klasických (tradičních) témat české procesualistiky. S tím souvisí také skutečnost, že o to více bude diplomantka nucena pracovat se zdroji zahraničními, což je nepochybně další faktor, který náročnost tématu na úspěšné zpracování zvyšuje.

Náročnost zvládnutí těchto teoretických otázek, jakož i prokázání souvisejících praktických znalostí (zejm. judikatury), při čemž lze čerpat z uvedeného okruhu literatury, odpovídá požadavkům, které jsou kladeny na práce tohoto druhu.

3. Logická stavba práce, systematické a formální členění

Práce je členěna do čtyř kapitol, k čemuž je třeba přičíst také úvod a závěr práce. Práce je celkově vystavěna na osvědčeném postupu od obecného ke zvláštnímu. V první kapitole se autorka zabývá problematikou ADR obecně, v kap. druhé, která tvoří těžiště práce, se pak zabývá samotnou mediací (opět v duchu postupu od obecného ke zvláštnímu). V návaznosti na to pak v kap. 3 analyzuje právní úpravu v ČR, ale také v SRN a na Slovensku. Vhodný doplněk představuje kap. 4, která se zaměřuje na analýzu využití mediace v praxi, a to jak v ČR, tak v SRN.

Drobnou výtku lze snad mít pouze k názvu podkap. 2.6 „Fáze“, kdy nemusí být na první pohled zřejmé, že se tím mají na mysli fáze mediačního procesu (srov. oproti tomu výstižnější název podkap. 2.4 „Cíle mediace“). Rovněž tak lze podotknout, že pokud autorka v kap. 3 analyzuje dvě zahraniční právní úpravy (SRN a SR), pak působí poněkud neústrojně, když v následující kapitole analyzuje využití mediace v praxi pouze v SRN (a nikoliv na Slovensku).

Jednotlivé tematické celky jsou voleny v logické posloupnosti, celková logická stavba práce je promítnuta také do dílčího členění jednotlivých kapitol. Vzhledem k nižšímu počtu kapitol je členění na podkapitoly podrobnější, což svědčí o snaze autorky zachovat systematickou práci, i pokud jde o zpracování dílčích otázek. Systematika práce i její formální členění odpovídá požadavkům, které jsou kladeny na práce tohoto druhu.

4. Hloubka provedené analýzy

Hloubka provedené analýzy zvoleného tématu je dostatečná. Autorka vyčerpala klíčové aspekty tématu jak po stránce teoretické (srov. především kap. 2), tak i z hlediska současné právní úpravy (srov. především kap. 3). O hloubce analýzy ostatně svědčí také bohatý poznámkový aparát, který čítá celkem 180 poznámek pod čarou, což je ve srovnání s podobnými pracemi standardní počet. O hloubce provedené analýzy svědčí také práce se zdroji (srov. dále).

5. Samostatnost při zpracování tématu, výsledek kontroly plagiátorství

Automatická kontrola shod provedená systémem IS/STAG identifikovala celkem 29 podobných dokumentů obsahujících shody, s nejvyšší mírou podobnosti 2 %. Na základě této kontroly tedy nelze učinit závěr, že by diplomantka nepostupovala při tvorbě práce *lege artis*. Na základě této kontroly tak lze soudit, že diplomantka při zpracování zvoleného tématu prokázala schopnost samostatné práce.

6. Práce se zdroji

Diplomantka pracovala celkem s necelými šedesáti zdroji domácími, dále s necelou dvacítkou zahraničních (cizojazyčných) zdrojů. Pokud jde o judikaturu, autorka sama upozorňuje, že se jí nepodařilo dohledat relevantní judikaturu, což vzhledem k zaměření tématu není překvapivé. Práce se zdroji je odpovídající tématu i požadavkům na práce tohoto druhu. Celkově je tedy práce se zdroji na standardní úrovni. Za pozornost stojí, že autorka pracovala s řadou zdrojů především z německé oblasti.

Pro úplnost je třeba vytknout, že článek Havelky a Michela, byť pojednává o mediaci v Německu, který byl podle autorky publikován v Bulletinu advokacie č. 2005/5, nelze zařadit k zahraničním – byl totiž publikován v češtině a v českém periodiku. Kromě chybného zařazení v seznamu zdrojů je třeba dodat, že článek byl publikován v Bulletinu advokacie č. 2005/6 a autorka navíc necituje celý jeho název. Nelze než uzavřít, že tato citace není vedena *lege artis*.

Jinak je práce se zdroji na standardní úrovni, absenci práce s judikaturou nelze v tomto případě přičítat autorce k tíži (zmiňuje-li ovšem autorka na s. 23 judikát sp. zn. III. ÚS 1604/17, není důvod ho neuvést v seznamu zdrojů).

7. Splnění cíle práce

Cílem diplomové práce je *„provést analýzu právní úpravy mediace v České republice a v Německu a porovnat jejich základní aspekty, abych zjistila, zda je současná právní úprava dostatečná, jak se k úpravám v sousedících zemích přistoupilo a jestli je možné sledovat rozdíly v jejím využívání.“* Cíl práce je formulován velmi nejasně, zvláště s ohledem na zamýšlenou analýzu zahraničních právních úprav. Zde je výslovně zmíněno pouze Německo, ale v zápětí autorka hovoří o sousedících zemích, což jsou Polsko, Slovensko a Rakousko. V práci je však nakonec věnována pozornost pouze německé a slovenské právní úpravě. V tomto smyslu je tedy hlavní cíl práce formulován nejasně. Cílem diplomové práce je dále zodpovědět otázku *„Jak hluboké jsou jednotlivé právní úpravy a zda je lze považovat za dostatečné. Úvahy de lege ferenda o možnostech a potřebnosti novelizace současných právních úprav a zda existují vhodné a dostatečné statistiky.“* Pomine-li se stylistická nešťastnost těchto formulací, i tak zůstává formulace navazujících cílů značně diskutabilní. Co je to „hloubka právní úpravy“? Autorka má zřejmě na mysli podrobnost či kazuističnost (?) právní úpravy mediace. Rovněž zjištění, zda (ne)existují statistiky ohledně (počtu?) mediací nelze považovat za cíl práce, v tomto případě se jedná pouze o zjištění určitého faktu (statistika buď dostupná je, nebo není). Cílem práce by měla být spíše analýza této statistiky (bude-li dostupná) apod.

Formulaci cílů práce měla být věnována větší pozornost a měly být formulovány precizněji.

8. Jazyková a stylistická úroveň

Práce je zatížena značným množstvím jazykových a stylistických lapsů. Namátkou lze uvést na s. 2 „zanalyzovat“ (správně analyzovat) a zejména pak některými stylisticky velmi těžkopádnými formulacemi (obraty), srov. zejm. formulaci cílů práce výše, a dále např. na s. 2 na pomezí věcné a stylistické chyby tvrzení, že první kapitola se zabývá „metodologiemi“ alternativního řešení sporů (autorka zjevně nerozlišuje mezi metodami a metodologiemi, neboť kapitola, kterou má na mysli, za zabývá metodami alternativního řešení sporů); s. 10 „rozhodčí smlouva má dva druhy“ (vhodněji např. rozlišují se dva druhy rozhodčí smlouvy apod.); s. 10 terminologická nedůslednost „právní vztahy“ (současná právní úprava v OZ užívá výraz právní poměry); s. 15 „V české právní monografii existují další definice“ (monografie je jedno konkrétní dílo, zde má autorka zřejmě na mysli „českou právní nauku“); s. 17 „a mediace, jakou ji známe dnes“ (správně „a mediace, jak ji známe dnes“); s. 18 „za kolébku dnešní mediace je považována USA a Kanada (správně „jsou považovány“); s. 18 „rozšiřování se týkalo i geografie, jelikož s počátkem 90. let 20. století přichází mediace z USA, Kanady a Austrálie i do Evropy (rozšiřování se jistě netýkalo zeměpisu, ale spíše jde o to, že rozšiřování mělo i geografický rozměr či aspekt apod.); s. 57 „důvěra v mediaci ... se těší poněkud vysokých čísel“; s. 60 „díky dobrovolnosti k provedení mediace“; s. 54 „těžko se totiž provádí mediace“ („těžko“ je slovakismus, správně je např. „obtížně“, „těžce“ apod.); s. 55 „mediace se sice těší podpory“ (správně „podpoře“); s. 60 „dobrovolnému podřízení vzniklé dohody“; s. 60 „Navrženými kroky k rozšíření povědomí je jednak publikování statistik, které mohou být případy dobré praxe řešení sporů“ (zde jde o výtku na pomezí věcného nedostatku a stylistické vady: jak mohou být statistiky příklady dobré praxe?).

Z uvedeného přehledu, který ani zdaleka není vyčerpávající, vyplývá, že těchto lapsů je v práci značné množství. Závěrečná jazyková a stylistická korektura práce byla zjevně podceňena.

9. Formální úprava práce (text, grafy, tabulky)

Formální úprava práce je standardní, z drobných nedostatků lze vytknout, že nadpisy dílčích kapitol není zvykem podtrhávat (což platí bez ohledu na nastavení stylů v textových editorech). Novou větu nelze začínat zkratkou (např. s. 11, 38); vyjde-li zkratkové slovo na začátek věty, je nutno ho rozepsat. Zkratky jednotlivých právních předpisů (např. ZoM) se používají pouze ve spojení s číslem ustanovení; tam, kde se hovoří o zákonu obecně (např. s. 29) je třeba název zákona vypsát (byť zkráceným názvem). Rozsahy stran či ustanovení zákona se píšou s pomlčkou, nikoliv se spojovníkem (jak činí autorka např. na s. 41). Rovněž formální kontrole práce mohla tedy být věnována větší pozornost.

10. Závěrečné vyjádření k práci

Práce vyniká snahou o komplexní zpracování tématu. Jako přínosné z hlediska přehlednosti textu lze považovat oddělení pasáží týkajících se mediace obecně (kap. 2), přesněji řečeno, bez ohledu na právní úpravu a právní úpravy mediace (kap. 3). Autorka tím (správně) podtrhuje prvek neformálnosti mediace. Kladně lze hodnotit také skutečnost, že autorka zařadila také výklady týkající se komparace se zahraničním (především německým) právním řádem a nakolik to bylo možné vzhledem ke skromným podkladům, pokusila se také zmapovat praktický význam mediace v současné době jak v ČR, tak v SRN.

Některé výtky, především jazykového, stylistického a formálního charakteru, jsou uvedeny již výše. Zejména stylistických nedokonalostí je v práci značný počet. K tomu lze ještě poukázat na tvrzení autorky na s. 8, kde uvádí, že „Rozhodčí řízení může proběhnout i proti vůli jedné ze stran sporu“. Toto tvrzení by bylo vhodné blíže vysvětlit, a to tím spíše, že hned na další straně se zmiňuje autonomie vůle jako klíčová zásada.

Vzhledem k uvedenému práci celkově hodnotím jako standardní zpracování tématu, které vyniká snahou o komplexnost, ale také vykazuje některé vady, a to ve vícero oblastech hodnocení práce. Z tohoto důvodu navrhuji prozatím hodnocení snížené o jeden stupeň.

11. Otázky k zodpovězení při obhajobě

1) Jaké prvky z německé právní úpravy by podle autorky mohly de lege ferenda obohatit českou právní úpravu mediace?

2) Vykazuje dle autorky mediace v rodinněprávních věcech určitá specifika? Mají být tato specifika reflektována také právní úpravou mediace?

Doporučení/nedoporučení k obhajobě	práce	Závěrem lze konstatovat, že předložená diplomová práce, jak po stránce obsahové, tak i formální, splňuje požadavky kladené na práce tohoto druhu, a proto doporučuji její přijetí k ústní obhajobě.
Navržený klasifikační stupeň		Velmi dobře.

V Praze dne 19. 04. 2024

_____
doc. JUDr. Dita Frintová, Ph.D.
oponentka diplomové práce